

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של
הגאון הינוקא
 רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
149

פרשת כי תבוא

אין מי שיתקן אחריו

וזהו שמובא בקהלת רבה (ז, כח) שבשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריו. וביאר זאת במדרש אליהו⁵ (דרוש ב, דף יא ע"א) שאין אדם שבא אחריו שיוכל לתקן זאת, אלא מי שנברא קודם ממך הוא שיוכל לתקן זאת, והוא מלך המשיח שקדם לעולם כמוכא בבראשית רבה (ב, ד). היינו שמתוך שיתבונן האדם בראשיתו ובמה שקדם לעולם, יוכל לילך בדרכי התשובה, כמוכא שם במדרש (בבראשית רבה) שזהו שאמרה תורה שקודם שנברא העולם היתה 'רוח אלהים מרחפת על פני המים' (בראשית א, ב), זוהי רוחו של מלך המשיח הממשמת ובה בזכות התשובה שנמשלה כמים, כמו שנאמר (באיכה ב, יט) "שפכי כמים לבך".

מהי דרך התשובה שקדמה לעולם

וזהו שמובא בספר חוט המשולש (פ' כי תבוא) בשם מדרש, שמה שקונן ירמיה (באיכה ה, ז) "אבותינו חטאו ואינם ואנחנו עוונותיהם סבלנו" נרמז בכתוב 'ברוך אתה בכוואך וברוך אתה בצאתך'. כי עיקר דרך הברכה שבתשובה היא כאשר תהיה דרך תשובתו מתוך ההתבוננות על ראשיתו כאמור, שבכך יוכל לתקן הכל עד לחלקו ושורשו שבאדם הראשון. כי עיקר התשובה היא לתקן כל חטא מראשית היצירה מאדם הראשון ואילך, ולפייס לבורא על עצם הקללה שהביאו הנבראים לעולם, והוא על ידי שתיייע בעדו רוחו של מלך המשיח בדרכי תשובתו, שזהו מתוך ש'נותן' כל חדרי 'דעתו' שיתבוננו תמיד על הראשית והברכה, ומפנה מדעתו כל מחשבה שאינה טובה שמצד הקללה, כי מעורר עצמו תמיד להאמין ולדבוק בעוצם רחמי הבורא ברוך הוא, כפי שמגלה רוחו של המשיח שבוודאי ישנה אחרית ותקוה טובה לכל דורשיו, ואף שלעת עתה גברו החושך והקללה, בוודאי לעת ערב יהיה אור, ותצמח ותתגלה הראשית והברכה לעין כל.

תחל שנה וברכותיה

וזהו עבודת ימים אלו שהם אחרית השנה, שצריכים אנו לגלות ולהצמיח הברכה שבראשית השנה הבאה עלינו לטובה מתוך דרך התשובה שקדמה לעולם, ולבטל את דרך הקללה, וכמו שאמרו במסכת מגילה (דף לא ע"ב) שתיקן להם עזרא לישראל שיהיו קורין קללות שבמשנה תורה קודם ראש השנה, וביאר אב"י ואיתמא ריש לקיש שטעם הדבר הוא בכדי שתכלה השנה וקללותיה, וכתבו תוספות (שם בד"ה קללות שבת"כ) שנסדרו חלוקת הפרשיות באופן שבשבת הסמוכה לראש השנה לא יקראו לעולם בקללות, בכדי שלא להסמיך הקללות לראש השנה. וביאר הפרי צדיק (בפ' כי תבוא, סוף אות יג) שהשבת היא כלל כל הברכות, וכל הקדושה שבא בשבוע שאחריו כלול בשבת הקודם, כמו שאומרים 'וקדשתו מכל הזמנים', וכל שבת שקודם המועד כלול בו קדושת המועד שיבוא אחריו בימי המעשה, וכן בשבת הסמוכה לפני ראש השנה כבר כלולה בה קדושת ראש השנה, וכבר אז 'תחל השנה וברכותיה'. ולכן בשבת שקודם שבת זו האחרונה שבשנה קורים את פרשת הקללות שבמשנה תורה, ובכך יתקיים בה 'תכלה שנה וקללותיה', ובשבת הבאה שהוא שבת שקודם ראש השנה כבר יתקיים 'תחל שנה וברכותיה'.

5 לרבי אליהו האתמרי בעל השבט מוסר זיע"א.

ברוך אתה בכוואך – עת ללדת

פְּרוּך אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּפְרוּך אַתָּה בְּצֵאתְךָ (כח, ו). הביא בזה רש"י מה שדרש על כך רבי יוחנן במסכת בבא מציעא (דף קז ע"א) שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם, מה ביאתך לעולם בלא חטא, אף יציאתך מן העולם בלא חטא. וכן דרש רבי ברכיה בדברים רבה (ז, ה) מה שאמר שלמה (בקהלת ג, ב) "עת ללדת ועת למות", וכי אין אנו יודעין שעת הוא שאדם נולד ועת הוא שאדם מת, אלא אשרי אדם שעת מיתתו כעת לידתו, מה בשעת לידתו נקי, אף בשעת מיתתו נקי, הוי 'ברוך אתה בכוואך וברוך אתה בצאתך'. וביאר זאת במצודת דוד¹ (כ"מ שם) על פי מה שמובא במסכת סנהדרין (דף צא ע"ב) שאמר אנטונינוס לרבי שמה שכתוב (בבראשית ז, ז) "לפתח חטאת רובץ" – ששולט היצר באדם משעת יצירתו, זהו משעת יצאת הוולד, אבל במעי אמו נוצר האדם בלא יצר הרע, שאם לא כן, היה מבעט חלילה באימו ויוצא. וביאר המצודת דוד, שזהו שרמז שלמה בחכמתו 'עת ללדת', ללמד שבראשית יצירתו בא האדם לעולם מתוך הברכה, שהרי אם היה בו היצר במעי אימו לא יכול היה להיוולד, אם כן מעת לידתו מוכח שראשית יצירתו לעולם במעי אימו, באה מתוך הברכה וללא חטא.

מדוע הקדימה תורה הב' לא'

ומשמעות הדברים, שעיקר מה שיכול אדם להמשיך הברכה ולהינצל מהקללה הוא שייבט על ראשיתו ותחילת יצירתו וביאתו לעולם, שהיה שרוי כולו בברכה ובדבקות הבורא ברוך הוא בנקיות גמורה ללא שום חטא שיחצוץ ויפריד בינו לבורא, ומתוך כך יבין וידע כל דרכי התשובה הסלולים לפניו לתקן כל אשר חטא לאחר צאתו לעולם.

ונרמז הדבר בראשי תיבות הכתוב 'ברוך אתה בכוואך' שהם כראשי תיבות הכתוב 'בראשית ברא אֱלֹהִים'² כמו שציין בספר לחם שלמה³ (עמ' רפח), לרמז למובא בתנא דבי אליהו רבה (פלא"א) שלכך פתחה התורה באות ב' 'בראשית ברא אֱלֹהִים', ולא באות א' – אֱלֹהִים ברא בראשית', כי רצה הקב"ה לברוא העולם מתוך הברכה⁴, וכפי שלמדים אנו מסדר הברכות והקללות שנאמרו כאן (בפ' כי תבוא), שתחילה נסדרו הברכות 'ברוך אתה בכוואך' ולאחר מכן נסדרו הקללות 'ארור אתה בכוואך', ללמדנו שבכדי לפתוח בברכה מסדרים אנו הב' קודם לא', וכמ"ש בראשית ברא אֱלֹהִים את'.

ומשמעות הדברים, שמפני שידע הקב"ה יצר ברוואיו, שרובץ להם החטאת מפתח יציאתם מרחם אימם, לכך הקדים וברא לתשובה עוד קודם לעולם כמוכא במסכת פסחים (דף נד ע"א), לסלול לכל הנבראים דרך תשובה מכל מצב ואופן שיהיה, כי הכל הולך אחר הראשית, ומפני שהתשובה קדמה וראשית היא לעולם, סלולה דרך התשובה והברכה לכל אדם בכל מצב ואופן שיהיה. וכן הוא בכל אדם ואדם בפרטיות, שכבר ממעי אימו הכין וסלל לפניו הבורא ברוך הוא את דרכי התשובה והברכה, וכאשר דבק ונאחז בראשית יצירתו, הרי שיש תקוה לאחריתו.

1 לרבי דוד ב"ר משה הדיין מוילנא זיע"א.

2 שהוא שם קדוש 'בא"ב', המסוגל לשמירה והצלחה, כמו שכתב מוה"ח פאלאני בספרו ימצא חיים (דף צג ע"ב) שבכניסת האדם לביתו יאמר 'ברוך אתה בכוואך', ויכין בשם הקדוש בא"ב היוצא מראשי תיבותיו, ויועיל לו להצלחה. והביאו בספר טגולות ישראל (מערכת בית אות ח").

3 לרבי שלמה זלמן ב"ר יעקב אהרנרייך, אב"ד שמלויא זיע"א.

4 וכ"ה בירושלמי תניגה (פ"ב ה"א), ובתנחומא (בראשית ה) ובבראשית רבה (א, י). ובזוהר ויגש (דף רה ע"א), ובמדרש אותיות דרבי עקיבא (נוסח ב).

ואלה יעמדו על הברכה

הגיליון מוקדש לרפואת הצלחת וישועת

פבל נסים בן מרינה, נתנאל בן סיגל, ישראל בן עליה, ר' יניב בן רחל, איתי יהודה בן נטלי רות, גל בת אריאלה, דוד בן סלבי לאה, נועה, אביגיל, לאה ורפאל בני גל

להקדשות יקיריכם ניתן לפנות בטל' 0527.130.400

לעילוי נשמת

ראו דוד דרוור בן רונית,
 רבי יוחנן מסעוד בן סעדה זצ"ל
 ת.נ.צ.ב.ה.

"ומלכי צדק מלך שלם" (בראשית יד, יח)

משיעור יום ה' וירא תשע"א

א

הנה שורשו של כל אדם הוא במידת המלכות, ומפני כך תאבים הכל לעושר לגבורה והחכמה, שכל אלו הם כלים המשמשים למלכות ומביאים לגילוייה. אמנם באמת אין במידת המלכות את הדרך והאפשרות להתגלות מכח עצמה כלל, ואין זאת אלא מתוך המידות העליונות ממנה, כהחכמה העושר הכבוד והכח, וכענין שכתוב (בדב"ה" א' כט, יא) "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'", שעל ידם באה המלכות לידי גילוי במלא עוזה וממשלתה.

ותלוי הדבר כפי שיעסקו הנבראים להכיר את הבורא מתוך כל אלו המידות, שכל שייכרו יותר מגדולתו גבורתו ותפארתו וכיוצא, כך תקבל מידת המלכות את תוקפה ותפארתה הראוי לה, ותבוא לכדי גילוייה השלם. כי הנה אין נחשבת מידה זו ל'מלכות' אלא כאשר שולטת היא על הכל ואין דבר חוץ לשליטתה, שהרי כאשר השליט הקב"ה מלכותו על העולם נתן לה את הממשלה בכל העולמות, וכמו שכתוב (תהלים קמ"ה, יג) "מלכותך מלכות כל עולמים" שהשליטה על העליונים שהם המלאכים השרפים והאופנים, ועל התחתונים שהם כל צד החושך והקליפה. ומפני ששליטתה וממשלתה של מידת המלכות בשורשה הינה על כל העליונים והתחתונים, לכך לא יהיה גילוי המלכות עד אשר תהיה שולטת על התחתונים גם בגילוי. והכל הוא כפי אשר מגדלים ישראל את שם ה', שכנגד זה ינהיג כך הקב"ה גם במידת מלכותו, לגלות תוקפה וממשלתה לעין כל.

וזהו שנרמז במה שביקש משה (במדבר יד, יז) "ועתה יגדל נא כח ה'", שנכתב זאת בשם אדנו"ת. כי אין 'ועתה' אלא תשובה כמובא בבראשית רבה (כ"א, ו), שכאשר עומד האדם בתשובה, שמשמעותה היא להשיב למקומה ושורשה את האות ה' והמלכות הרמוזה בשם אדנו"ת, הנה בזה נגדלת מלכות ה', שהמשמעות בזה היא שמגלה ה' ב"ה את מלכותו ונוהג כמלך בגילוי לעין הנבראים.

ב

ולכן לאחר שמתגלים י"ג מידות הרחמים בחודש אלול, וכפי שנוהגים בו ישראל להשכים קום ולהזכיר את י"ג מכילין דרחמי ולפשפש בתשובה, הנה בזה משיבים הם את המלכות למקומה, והולכת היא ונגדלת עד ראש השנה, עד שבכח עסק תשובתם של ישראל שבכל חודש זה, נוהג ה' ב"ה כמלך בראש השנה.

כי בתחילה נסתרת מידת המלכות, שאין נוהג ה' ב"ה כמלך ברוב פאר והדר, ואין עומדים לפניו באימה ויראה, אך לאחר שמכירים במלכותו, הנה בזה נגדלת מידת המלכות בכל קומתה, היינו שרואים כל העליונים ותחתונים את גילוי מלכותו, ומתוך כך ממליכים לו יתברך כל השרפים החיות והאופנים שבעליונים, ונכנעים ומתבטלים בפניו כל התחתונים, שהם צד החושך והקליפה.

וזהו שמובא בליקוטי תורה (פ' ראה, דף לב ע"א) שגילוי הבורא ב"ה בחודש אלול הוא כגילוי המלך הנגלה לעמו בשדה, שאינו נוהג במלכות ברוב פאר והדר ואימה ויראה כהראוי למלך, כלומר שבחודש אלול מגלה ה' ב"ה את גודל ענוותנותו, שכל גילוי מלכותו אינו תלוי אלא בישראל, שזהו כנגד י"ג מידות המתגלים בעבודת ישראל בחודש אלול כאמור.

ג

ומה שפעולת המלכות אינה מצד עצמה אלא מצד המידות המתגלים בה כאמור, זהו בכדי לגלות את אור ה' ב"ה כפי שמתגלה בכל מידה ומידה, אך בכדי שתוכל המלכות לגלות רק את האור המאיר בה ולהיות

כאספקלריא, צריכה היא להיות 'אין', והוא חלל פנוי, היינו שמסלקת את עצמיותה עד שאינה קיימת. וענין העצמיות הוא הרצון, ולכך כאשר סילקה את עצמותה פירושו שסילקה את כל רצונה מלקחת איזה דבר מן המידות לעצמה, ולכן על אף שכוללת המלכות את הכל ובלעדיה אין גילוי לכל מידה שתהיה, עם כל זה אינה חוקקת בעצמה דבר מכל אור המאיר בה.

וזהו מפני שהיא כחלל, היינו שעשתה מקום פנוי להמליך לקודשא בריך הוא הנקרא 'מלך שלם' (היינו כאשר הוא בגדלות שמתגלה אז האות ה' ראשונה דשם הוי"ה על האות ו', שבזה נקרא הוא מלך שלם), ולכך יש בה גם מקום להחושך ולכל התחתונים הרוצים להאחז במקום פנוי זה. ודרך משל, שכאשר פועל האדם בדרך ה' ובעסק התורה שבזה מאיר הוא לאור ה' ב"ה, הנה בזה נצטייר בו ממידות ה' ב"ה שהם החכמה העושר הגבורה והכבוד וכיוצא, אמנם כאשר אינו עוסק בה מתוך דרך השפלות והתפילה, הרי שמייחס הוא לעצמו איזה דבר ממדות אלו.

אבל דרך מלכות דקדושה היא שאין נחקקים בה המידות באופן שנעשית כמצאויות בפני עצמה מתוך אלו המידות, אלא בכל ציורי המידות הללו היא כעומדת ומכריזה על קודשא בריך הוא שהוא מלך שלם המושל מתוך מידת המלכות בכל העולמות, וכל מציאותה ומהותה הוא בדבר זה בלבד. וכאשר הולך האדם בדרך מידת המלכות, ושלם הוא בה כפי מדרגתו, הנה בזה יכול הוא להשען ולסמוך על כל נקודה שבה, ויודע הוא שאין מידות הכבוד והעושר והגבורה והחכמה שזכה להם כשלו, והם אינם חקוקים בו במהותו, אלא אך מצטיירים בו בכדי לגלות את מידותיו יתברך. ולכך כאשר הולך הוא בדרכה ומידתה של המלכות כאמור הרי שבכל עבודתו נסמך ונשען הוא על נקודה זו, אשר מתוכה יאיר בו אור ה' ומידותיו לפעול כל רצונו.

ד

וזהו שאמר דוד המלך (תהלים כז, ג) "אם תחנה עלי מחנה לא ירא ליבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח", 'זאת' היא מידת המלכות וכמו שכתוב (ויקרא טז, ג) "בזאת יבוא אהרון אל הקודש וכמו שדרשו זאת בזוהר אחרי מות (בדף נו ע"ב), כלומר שבמידה זו של המלכות שהשיג דוד, ידע שאין הכח והחכמה משלו, אלא מצטיירים הם בו לצורך גילוי המלכות, ואינם חקוקים במהותו, ובזה בטח דוד שימשיכו להאיר בו מידות אלו.

וזהו שאמר הכתוב (בירמיה ט, כב-כג) "כה אמר ה', אל יתהלל חכם בחכמתו, ואל יתהלל הגיבור בגבורתו, ואל יתהלל עשיר בעושרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי", היינו 'בזאת', שהיא מידת המלכות כאמור, בה יוכל האדם להשען ולסמוך, מפני שבה ועל ידה השיג דעת ושכל שאין כל הגדולה שבמידות חקוקות בו במהותו, אלא זהו אור ה' המצטייר ומאיר בו לצורך גילוי המלכות, ולכן אין הוא הופך למצאויות על ידם.

ה

והנה שורש מידת המלכות היא ברום המעלות ושורש כל הגילויים כולם הנקרא 'אין', וכל מידתה שהיא כאספקלריא המאירה לאור ה' ב"ה, הוא מענין זה שהיא כ'אין' ו'לית לה מגרמא כלום', ומתוך כך מצטיירים בה המידות כקשת בענן ונעשית 'אני' שהוא 'אין' בחילופי אתוון. וכל כוחה לשפוט העולם ולדון לנבראים זהו מתוך שנוטלת מאשר למעלה ממנה את מידות החסד והגבורה בכדי לדון לעולם.

ובזה נקראת 'מלכי צדק מלך שלם', כי כל הדין והמשפט שבה שהוא ענין

ה'צדק', זהו בכדי לגלות שמלכותו בכל משלה על העליונים והתחתונים ויקרא ה' ב"ה 'מלך שלם', וכמובא בזוהר לך לך (בדף פז ע"א) על הפסוק (בראשית יד, יח) "ומלכי צדק מלך שלם".

כי הנה בעליונים נקראת המלכות 'מלך שלם', מפני ששם גלוי הוא לכל שמלכותו יתברך בכל משלה, ובתחתונים נקראת המלכות 'מלכי צדק' מפני שאין נגלית מלכותו יתברך אלא מתוך הדין והצדק, שהוא לשלם לצדיק כמפעלו ולרשע רע כגמול ידו, שתהיה קיום ותקומה לצדיקים ויבואו על גמול שחרם הטוב, ולעומתם יתפרדו כל פועלי און להשמדם עדי עד, שיכלו ויתבטלו כל הקליפות והרשעים כמו שכתוב (תהלים קמה, כ) "ואת כל הרשעים ישמיד", וכמו שאנו מתפללים 'והרשעה כולה בעשן תכלה'.

ו

ולכך משמעות 'צדיק' היא שכל דרכו ודעתו נתונה על הצדק והמשפט, וכמו שאמר שלמה (במשלי כא, טו) "שמחה לצדיק עשות משפט". כי כל גילוי המלכות בתחתונים היא מתוך הדרישה אחר האמת והצדק, שתשלוט מלכות ה' בכל העולמות והמדרגות, ובכך מתבטלים ונכנעים כל דרך הרשעים, כי כל מקום חלל פנוי שנדבקו בו הקליפות והרצון לגאות ומלוכה מתבטלות מתוך גילוי המשפט והצדק, ובזה לבד מתפשטת המלכות בגילוי, היינו שנוהג הקב"ה כמלך בעולמו, ונגלית מלכותו לעיני כל.

וזהו שנאמר (בתהלים לג, א) "רננו צדיקים בה'", כי אמר רבי יוחנן בשמות רבה (מז, ה) וביקרא רבה (יט, א) שאין רינה של תורה אלא בלילה, ומשמעות הדבר, שביטול הקליפות המביא לידי גילוי המלכות אינו אלא בלילה, היינו במקום החלל והחושך שנדבקו בו הקליפות, ולכך נאמר (משלי יא, י) "באבוד רשעים רינה", כי ענין ה'רינה' יוצאת מצד הגבורה, משורש הדין והחושך, וכמובא בזוהר פנחס (בדף רמב ע"א) ש'רינה' היא מצד הלויים וסטרא דגבורה, שהוא מידת הצדק.

וזהו שנאמר (בישעיה מד, כג) "פצחו הרים רינה יער וכל עץ בו כי גאל ה' יעקב ובישראל יתפאר", ה'ר' הוא סטרא דגבורה כמובא בדברי רבנו האר"י (בטעמי המצוות בסוף פ' כי תשא), כי בזה נתבטל ענין ה'אני' ונכלל ב'אין', שזהו גילוי המלכות כאמור. וזה ש'רינה' (ע"ה"כ) עולה כמנין 'הר אין' (ע"ה"כ), וכמובא בזוהר ויחי (בדף רטו ע"א) מענין התגלות הדין על סוד ההרים שמתוך כך יתקיים 'פצחי רינה וצהלי', כי כאשר תמשול מלכותו יתברך לעין כל ויתקיים 'ובאבוד רשעים רינה', שיאבדו הקליפות והרשעים, וכל שלטון העוון המשחית האף והחמימה, הנה אז ירננו הצדיקים בה' כמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר פנחס (בדף רכג ע"ב), ויתקיים מה שכתוב (בתהלים קכו, ב) "אז ימלא שחוק פינו ולשונו רינה".

ז

ומכא הרינה של תורה בלילה קנה דוד המלך לכל דרכי ומידות המלכות, שהיה קם בכל הלילות, שהם מקום הקושי והחלל הפנוי והחושך, ועסק בהם בתורה ותפילה ובשירות ותשבחות ובענין שכתוב (איכה ב, יט) "קומי רוני בלילה", וכמובא בזוהר ויקרא (בדף כג ע"ב) שמכח זה ירש דוד למידת המלכות לו ולכל ישראל עד סוף כל הדורות, שישכימו באשמורת ויפצחו בקול תורה וקול סליחות ותחנונים ובקשות, ובכל מיני רינה, שזהו סוד הכינור המרמז לכנפי הריאה של האדם המוציא את קולו לפני השי"ת בסליחות ותחנונים כמו שאמר רבי אבא בזוהר נשא (דף קכא ע"ב).

ומכא זה שקנה דוד לכל מידות ודרכי המלכות עד שנעשה כסא ומרכבה לרגל רביעית דכסא הכבוד כמובא בזוהר לך לך (דף פט ע"ב), יכל לגלות המלכות למטה בשלימות, כשם שהוא יחוד וגילוי המלכות למעלה שנקרא שם קוב"ה 'מלך שלם'. ולכן מובא בזוהר פנחס (שם בדף רמב ע"א) שהיפך דוד המלך את הסדר ונתן לכהנים שהם שינגנו וירננו לפני השי"ת ולא הלויים, וכמו שכתוב (תהלים קלב, ט) "כוהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו", שהרי למעלה בעליונים אין אחיזה לחיצונים ושם נקרא קוב"ה 'מלך שלם', וכמובא בזוהר אמור (בדף צא ע"א) ששם הכל אחד ללא פגם ובסוד הכהנים שאסור שיהיה בהם כל מום, אבל רצה וביקש דוד שגם

למטה שיש אחיזה לחיצונים יהיו הכהנים הם שמנגנים ומשוררים לפני השי"ת, בכדי שיתגלו על ידם החסדים כמו שכתוב 'וחסידך ירננו' ולא תהיה כלל אחיזה לחיצונים.

וזהו סוד הכתוב 'ומלכי צדק מלך שלם... והוא כהן לאל עליון', שכאשר 'כהניך ילבשו צדק' ורינה כאמור, מכח החסדים שבהם יהיה השי"ת מלך כפי שהוא למעלה ללא אחיזה לחיצונים, וזהו 'והוא כהן לאל עליון'.

ח

כי תכלית הכל הוא להביא לידי בנין ירושלים של מטה, ועתה אין נקרא קוב"ה 'מלך שלם' אלא בירושלים של מעלה כמובא בזוהר לך לך (שם בדף פז ע"א), וכל שאין לבנין בית המקדש וישראל בגלות, הנה בזמן זה 'הטחול שוחק', היינו ששוחקים אומות העולם על ישראל, ונמצאים הם למעלה בגדלות, ולישראל נעשה עצבון ועניות מצד הטחול המרמז לשפחה בישא והקליפה המצערת לישראל. אך כאשר יתגלה מלך המשיח ינקום וישמיד לכל הקליפות והרשעים, וכמובא בתיקון"ז (בתיקון כא, בדף מט ע"ב) שאז יתקיים מה שאמר שלמה (במשלי לא, יח) "לא יכבה בלילה נרה", שיאירו בכל ישראל כל המצוות שעשו מתוך צער ומתוך ענין הלילה והדוחק שלחצום אומות העולם. וזהו 'נרה' במילוי כזה נו"ן ה"א ר"ש (ע"ה"כ) שעולה כמנין תרי"ג המצוות, היינו שיאיר בהם כל מה שעשו מתוך הצער והלילה כענין שכתוב 'קומי רוני בלילה', וזהו 'לא יכבה בלילה נרה', ש'נרה' אותיות 'נרה', כי מתוך אור נרות המצוות ימלא שחוק פיהם של ישראל רנה כמובא כל זה שם בזוהר.

וזהו שאמרו שם עוד שבאותו הזמן יהיה תיקון ובנין לירושלים של מטה כמו שכתוב 'בונה ירושלים ה'', שיתעורר ויתתקן ענין ה'לב' שהוא פנימיות ירושלים. כי בגלותינו נתרחק הלב מהשי"ת, ועיקר ענין הלב הוא מצד חמימות והתלהבות הלב, ששורשו הוא באש קודש שהיא אש ו'להב המזבח' ש'הלב' אותיות 'להב' ו'הבל' כמובא שם, כי בעת הגלות והריחוק בא האדם מחמימות ה'לב' אל דרך הגאות, והולך ומגלה זאת ב'הבל' פיו כענין שכתוב 'אל יתהלל אדם בחכמתו וגו''. והוא מפני ששורש כל הנבראים הוא במידת המלכות שענינה הוא מקום פנוי להמליך לקודשא בריך הוא, אך מפני זה נדבקים בו החיצוניים עד שנעשה 'אני', ומדמה את מידות החכמה והגבורה שיוצאות הם ממנו ומכוחו.

והכל מפני שאינו מתעורר בגבורה בלילה ובזמן הגלות להמשיך את דרך השפלות והביטול, כי בכדי שישגי האדם לבנין ירושלים של מטה, כלומר שיזכה שיהיה ליבו טהור מכל גאות ומלוכה לעצמו, צריך הוא לקום בלילה ובחושך, היינו בתוך כל הקשיים והצער שלו, ולילך אל השי"ת בתפילה ותחנון וסליחה ובקשה, ובזה זוכה הוא לידע שכל ענין 'אני' הוא כלפי שמיא, כענין שכתוב 'אני ה''.

וזהו שאמר הכתוב (משלי לא, טו) "ותקם בעוד לילה" ואמרו בשמות רבה (יח, ב) שזהו חצות הלילה שנאמר (שמות יב, כט) "ויהי בחצי הלילה", והסוד בזה הוא מה שנאמר (שם יא, ד) "כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים", שמרמז הדבר לכל הגליות הנקראים בשם מצרים כמובא בויקרא רבה (יג, ה) והגילוי במצרים היה כגילוי השכינה בבית המקדש כמו שכתוב (דברים כו, ח) "ובמורא גדול" זה גילוי שכינה כמובא בהגדה של פסח, והרמז בזה שכל גילוי של 'אני' הוא גילוי השי"ת המרמז על מלך תחתון הנקרא 'מלכי צדק', וכמו שאמרו בתורת כהנים (אחרי מות פר' ח, פ"ג ב) 'אני ה'' נאמן ליפרע ולשלם שכר.

ט

וכל ההפרש בין עליונים לתחתונים הוא מצד ב' הפכים אלו של ה'אני' וה'אין', שבעולם הבריאה הוא גן עדן ומקום הצדיקים מפני שקרוב הוא אל ה'אין' ולמידת המלכות דקדושה המושלת מכסא הכבוד, ובעולם העשיה נמצא אגהינים ובו מקום הרשעים והקליפות מפני שקרוב הוא לענין 'אני'. וכן הוא כענין אחיזה לחיצונים שזהו במקום שלא נתהפך ה'אני' ל'אין', ומתוך כך אף שעושה אדם טוב ומאירים בו מידות טובות, עם כל זה מפני שנדבק בו מענין הכבוד והגאות הרי שיש בו אחיזה לחיצונים. וכאשר שולטת מידת המלכות בעליונים ובתחתונים,

יב

והסימן שנעשה גילוי למידת המלכות הוא שיחד האדם את ליבו השבור עם צד השמחה עד שתצא הרינה מפיו, שבירר במשפטו אשר שפט לעצמו לכל ענין המלכות, ושב לפני השי"ת בכל אשר חפץ לבוא למלוכה על ידי תורתו ועבודתו, ומתוך כך בא לידי רינה ושמחה לפני השי"ת, וזהו סימן לכך שביטל לדמיו הרעים, וכענין 'באבוד רשעים רינה'. והעיקר שיבקש האדם מהשי"ת שיתן לו לב לעבודתו יתברך, כי הלב מרמז הוא לירושלים של מטה, ובוה יוכל אדם לידע בעצמו מהו שיעור טוהר לבבו, כי לב טהור הוא לב שיוצא בתפילה בהבל פה קדוש המגלה את מלכותו יתברך וחפץ בגילוי מלכותו.

וכאשר בא האדם לפני השי"ת ושופט עצמו בבחינת 'מלכי צדק' כאמור, פעמים שעולות במחשבתו מחשבות זרות, ושורש כל אלו המחשבות הם בחסרון האמונה ברחמי השי"ת, ולכך כאשר מאמין האדם ברחמי השי"ת שמקשיב לתפילתו, מאיר לו השי"ת פנים כענין שכתוב (במדבר ו. כה) "יאר ה' פניו אליך", ומתוך כך יכול הוא לדבוק בדיבורי התפילה. וזהו ענין חודש אלול שמאמין האדם ברחמי השי"ת לקבלו בתשובה כהמלך המקבל לעמו בשדה, שהוא דבקות המראה על הקרבה הגדולה בין השי"ת לישראל, שמודיע להם קודם פקידת המלכות בכדי שיטהרו את הלב להיות כלי למידת 'אני ה', וזהו מתוך התשובה וטהרת הלב, שבזה יכללו את מידת 'אני ב'איך'.

יג

וענין הכתובים 'פצחי רנה וצהלי', ו'רננו צדיקים בה', שזוכים הצדיקים למדרגת ה'רנה' כאמור, זהו סוד הבשורה שבישר הקב"ה לאברהם ושרה על כך שיפקוד לשרה לשנה אחרת, היינו שהודיע להם תחילה על ההמשכה הגדולה של נשמת יצחק אבינו שנקרא על שם השחוק שלעתיד כענין 'אז ימלא שחוק פינו ולשונינו רינה', שהוא ענין ביטול כל הקליפות כמו שכתוב 'והרשעה כולה כעשן תכלה'.

וגילוי קרבת ה' ב"ה לאברהם ושרה זהו דבר עצום וגדול יותר מהפקידה עצמה, שבזה מראה אדון השמים והארץ שנוקק הוא לדבר עם אברהם ושרה כדבר איש אל רעהו, ועוסק עימהם בענינם בפרטי פרטות, וכענין "למה זה צחקה שרה... ויאמר לא כי צחקת" (בראשית יח, יג-טו), היינו שצחקה שרה על ביטול הקליפות שיתקיים 'אז ימלא שחוק פינו', אמנם בעולם הזה אין לאדם למלא פיו שחוק כמו שאמר רבי יוחנן בשם רשב"י במסכת ברכות (בדף לא ע"א), ולכך כתוב 'לא צחקתי כי יראה', היינו שכללה הלב נשבר והיראה בשחוק ובשמחה, אלא שמדקדק הקב"ה עם צדיקים.

וענין הפקידה וראש השנה נעשה מלמעלה, ולא מתוך עבודת התחנונים, אך התשובה והקרבה לה' ב"ה שמכין האדם מקום לטהר את ליבו ולהכין את עצמו לתיקון מידת המלכות בראש השנה, זהו דבר עצום וגדול, שמגלה בזה את מידת המלכות מתוך דבקות וקרבה, שכביכול נזקק הקב"ה לאדם, וכהמלך שבא אל נתינו בשדה ושומע את כל עניניו הפרטיים.

ועיקר טהרת הלב הוא שיזכה האדם לכלול מידת 'אני ב'איך' כאמור, ואת ליבו השבור ימשיך אל מידת השמחה והרינה, שבזה מגדל ומנשא הוא את מידת המלכות שתתגלה בתחנונים כבעליונים כענין שכתוב ועתה 'גדל נא כח ה' כאמור, היינו שיהגה הקב"ה כמלך על כל הנבראים בראש השנה מתוך גילוי רחמים וחסדים לעמו ישראל.

משמעות הדבר שנעשים כולם כ'איך', כי משליטה היא את מידתה להיות כאספקלריא על כל הנבראים, שבזה נעשים הנבראים כולם גם הם כאספקלריא המאירה לאור ה', ואין להם דבר שהוא לשם עצמם וכבודם.

והדרך ששיגי האדם למלכות דקדושה ויוכל לכלול מידת 'אני ב'איך', זהו מתוך שיהיה דומה לשורש המלכות, והוא על ידי שיכין ויעשה ויפריש בזמנו מקום פנוי בכל יום, בו הוא בבחינת 'ותקם בעוד לילה', וכענין 'קומי רוני בלילה', ויעשה משפט צדק בעצמו ובכל מידותיו, וידון וישפוט לעצמו אם חפץ ורוצה הוא בגילוי המידות בכדי שיהיה הוא למציאות וימלוך הוא בעולם הזה ובעולם הבא, או שחפץ הוא להיות כאספקלריא המאירה לאור ה' ב"ה בלא שיהיה לו מכך רושם של מלוכה לעצמו. ובוה מקים הוא למלכות דקדושה שתהיה בבחינת 'מלכי צדק', היינו שנעשה בזה ביטול לכל הקליפות כאמור, וכענין שכתוב (איוב לד, כ) "רגע ימותו וחסות לילה". כי כאשר מבטל האדם את מידת ה'אני' שבו, תיכף מתגלה בו ה'אני ה', וענין שכתוב 'זיהי בחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים', שממית הקב"ה לכל גאוותו, וכפי שביטל לכל בכורות מצרים וגאוותם.

וזהו מתוך שיוציא את החמימות שבלבו להיות כ'להב' אש המזבח, שיוציא מפיו 'הבל' קדוש ודיבורים קדושים לפני השי"ת. ועיקר הבירור הוא שיעשה צדק ומשפט על ענין המלוכה, אם בכל עבודתו את השי"ת חפץ הוא לגלות מלכות ה', או מלוכת עצמו חלילה.

אמנם מפני שיש באדם מרירות ועצבון יוכל מתוך צד הגבורה והצדק לבוא לכדי שבר על שבר, שמתוך שליבו שבור על ריחוקו מהשי"ת יוכל להשבר לפני יצרו הרע ולכנוס לעצבון ומרירות יותר ויותר, ולזה נתן לנו דוד המלך עצה ודרך שיהיה היחוד בתפילתו שלם ללא פגם, והוא שיהיה ככהן איש חסד, וירנן וישבח להשי"ת מצד החסדים תחילה (וכאמור לעיל שבכדי שיהיה היחוד שלם ללא פגם ביקש דוד שירננו וינגנו הכהנים ולא הלויים), היינו שיראה בעצמו את כל הטוב שבו, כי גם על ענין חסדי השי"ת צריך האדם למשפט וצדק, וצריך הוא להכיר ולגלות לכל החסדים שעושה עימו השי"ת, ובוה מסלק לאחיות החיצונים מעבודתו בצד המשפט והצדק.

יא

וכל זה הוא בסוד ראש השנה. כי בראש השנה נפקדה שרה כמובא במסכת ראש השנה (דף י' ע"ב), ו'שרה' רומזת למידת המלכות, כי היא מלשון 'שררה', שנעשית שרה לעולם כולו כמובא במסכת ברכות (דף יג ע"א), והמשמעות הפנימית בזה היא, שבראש השנה נבנית מידת המלכות בשלימות, כי קודם ראש השנה הוא חודש אלול שהוא בסוד מזל בתולה וחלל ומקום פנוי, מפני שאז המלך בשדה, ומרמז הדבר לכך שקודם תיקון המלכות צריך האדם לעשות מקום וחלל פנוי בלבו כל יום לעמוד לפני השי"ת ולעשות משפט וצדק בענין המלכות, האם חפץ הוא בכל עבודתו במלוכת עצמו או בהקמת שכנתא מעפרא וגילוי מלכות ה' ב"ה. ותיכף כאשר מכין האדם מקום פנוי לשפוט לעצמו מתגלה בו ענין 'המלך בשדה', שנגלים עליו י"ג מכילן דרחמי לסייעו להוציא משפט מתוקן ולברר את כל דמיו הרעים, עד שמפליט מליבו לכל דם רע אשר מביאו לידי גאות, ובוה מגלה למידת 'אני ה', נאמן לפרוע ולשלם שכר, שהוא ענין 'מלכי צדק', ונעשה בנין ירושלים של מטה, שהוא בנין הלב כאמור, ובוה נפקדת כביכול המלכות להיות מלאה מאור ה' ב"ה, ומתקיים 'והרשעה כולה כעשן תכלה', שמתבטלים כל הקליפות והרשעים מן העולם, ומתעלה ומתקלס שמו יתברך בכל העולמות, ונעשית המלכות מושלת בכל העולמות כענין 'ומלכותו בכל משלה'.

קחו חלק
במפעל
הקודש

המעוניינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com 0527.130.400

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com